

JAARVERSLAG 1992 VAN DE VERENIGING 'MAARN- MAARSBERGEN NATUURLIJK'

Algemeen

Het jaar 1992 is een moeilijk jaar voor het bestuur geweest. Wederom moesten wij een bestuurslid missen door het overlijden van de heer D. J. B. Bruinsma op 17 september. Tot het laatste toe heeft hij getracht ons met raad en daad bij te staan. Na maanden van hoop en verdriet hebben wij toch afscheid van hem moeten nemen. Het is goed te weten, dat er altijd zo'n goede verstandhouding is geweest tussen de bestuursleden onderling. Ook nu weer hebben wij met elkaar het werk trachten op te vangen.

We zijn erg teleurgesteld over de wijze waarop de bouwlocatie Droststeeg in het landschap is gelegd. We hebben de indruk dat volkomen voorbij gegaan is aan de kostbare natuur in dit unieke houtwallenlandschap. De overlevingskansen van plant en dier zijn voor een belangrijk deel afhankelijk van houtwallen en singels. Het uitsterven van planten en dieren gebeurt niet alleen ver weg, maar ook in Maarn! In de tien jaar van het bestaan van MMN staat de natuur in de gemeente Maarn nog steeds onder grote druk (verkeer, wegen, woningbouw e.d.). Wij menen dat als wij in zo'n mooie streek van Nederland willen wonen, wij daarvan ook de consequenties moeten aanvaarden namelijk onze medeinwoners, plant en dier, de ruimte gunnen om in leven te blijven.

Bestuur

Op de jaarvergadering 1992 konden wij drie nieuwe bestuursleden verwelkomen. De bestuurssamenstelling is nu als volgt:

C. Breedveld-Jol	voorzitter
G. Laporte	vice-voorzitter
J. A. H. M. Wiersma-Traag	secretaris
M. de Kluijver	penningmeester
M. P. A. Kossen-Smith	organisatie lezingen
A. Lootsma	organisatie convocatien/interne zaken
C. van Lambalgen	organisatie excursies/landschapsbeheer
E. Koornneef	waterhuishouding/milieubeleid

Het aantal leden d.w.z. het aantal huishoudens dat bij onze vereniging is ingeschreven bedroeg per 31 december 1992: 355, nog steeds een stijging!

Lezingen en excursies

Voor de leden van onze vereniging en belangstellenden organiseerden wij in 1992 de volgende activiteiten en lezingen:

14 februari	dia-lezing door de heer P. Tazelaar over het landgoed Staverden
15 februari	wintergasten kijken o.l.v. de heer J.C. van Veenhuysen en de heer C. van Lambalgen
13 maart	dia-lezing door de heer B. van Driel van 't Stichts Landschapsbeheer over Amfibiën
19 juni	excursie naar het landgoed Staverden o.l.v. de heer Tazelaar
8 april	jaarvergadering MMN, met aansluitend lezing door de heer A. A. M. de Jong over keuterboerderijen en Aarendal in het bijzonder
28 mei	dauwtrappen naar de Kaapse Bossen o.l.v. de heer B. Laporte en de heer C. van Lambalgen
22 & 29 augustus	een aantal dorpsgenoten stelden hun tuinen open voor leden van MMN
25 september	dia-lezing door de heer J.M. Tinbergen over Koolmezen in het broedseizoen en in de winter
16 oktober	dia-lezing door de heer B. Tolsma over Paddestoelen 'Kinderen der Duisternis'
6 & 27 oktober	Paddestoelen cursus door Joke Bosch en Bert Tolsma met daaraan verbonden twee excursies op 3 en 24 oktober
31 oktober	Nationale Werkdag in het landschap en voor ons werkdag in de Kolk te Maarsbergen, waarbij door bestuursleden, leden van onze vereniging en medewerkers en vrijwilligers van 't Stichts Landschapsbeheer een opschoonbeurt voor de Kolk en omgeving werd uitgevoerd
13 november	dia-lezing door de heer J. van der Molen over de Ekologische kringlooptuin.

Droststeeg

Noch bij de planning noch bij het stedenbouwkundig ontwerp noch bij de uitvoering hiervan is rekening gehouden met het landschap. Een dieptepunt was voor ons te moeten constateren, dat zelfs de houtwal langs het kerkepad de Droststeeg niet gespaard werd. Heel duidelijk is nu te zien, hoe verkeerd deze bouwlocatie in het landschap ligt, namelijk op een plateau boven het maaiveld, dwars door de houtwal heen, zichtbaar vanaf de Dwarsweg. Het bos langs de Ted Visserweg hoewel uitgedund, wordt door de nieuwe bewoners ervaren als een donkere barrière tussen dorp en wijk!

De beuk: alhoewel de firma Copijn deze honderdjarige boom een opknapbeurt heeft gegeven, is het nog niet zeker of hij in leven kan blijven gezien de oprukkende bebouwing.

Ons bestuurslid Kees van Lambalgen heeft voor de tien meter houtwal rond de bouwlocatie een inrichtingsplan gemaakt en met de technische dienst van de

gemeente Maarn besproken. Wij hebben de indruk dat bij deze dienst de bereidheid om rekening met de natuur te houden groeit voor zover zij daar gelegenheid voor krijgt.

Landschapsonderhoudsplan

Ter vervanging van de gekapte bomen in het plan Droststeeg was door de wethouder Ruimtelijke Ordening Maarn herplant toegezegd aan de gedeputeerde van de Provinciale Staten. Hiertoe werd de hulp van MMN ingeroepen. Vervolgens riep MMN de hulp in van 't Stichts Landschapsbeheer. Dit heeft geleid tot een begeleidingscommissie, waarin naast een ambtenaar der gemeente, vertegenwoordigers van 't Stichts Landschapsbeheer, de boerenorganisaties U.L.G. en C.B.T.B. en onze vereniging zitting hebben. Na een inventarisatie van de kleine landschapselementen in het buitengebied is men gekomen tot een Landschapsonderhoudsplan voor de duur van twee jaar. Het is de bedoeling dat houtwallen, singels, bosjes e.d. opgeknapt worden, als compensatie voor het bosverlies in de Droststeeg. Gezien de ekologische trekroute (vlinders, vogels, amfibieën, kleine zoogdieren e.d.) is dit van essentieel belang voor de overlevingskansen van plant en dier. In deze kleine landschapselementen kunnen verhoudingsgewijs meer planten en dieren leven dan in grote bospercelen. Wij moeten nog afwachten of de resultaten in de praktijk inderdaad als verbetering van de ekologische infrastructuur kunnen worden aangemerkt. Vooralsnog putten wij hier hoop uit. Er is misschien nog iets te redden voor flora en fauna.

Structuurvisie

Om u duidelijk te maken, wat ons standpunt is ten aanzien van de ontwikkeling van Maarn hebben wij ons commentaar op de structuurvisie bij dit jaarverslag gevoegd.

De Zandafgraving

Vertegenwoordigers van de gemeente, provincie, de Nederlandse Spoorwegen, de vereniging Maarn-Maarsbergen Natuurlijk en de aannemer 'van Schoonhoven' hebben een werkgroep gevormd om de ontwikkelingen rond de ontgronding in het oog te houden. Vanuit de provincie is veel aandacht voor het beperken van de negatieve effecten van de vergraving, gezien het belang van dit gebied voor flora en fauna. De vogelwacht heeft dan ook toestemming gekregen de vogelpopulatie te inventariseren door het jaar heen. Zo kan men op de hoogte blijven van de ontwikkeling in deze.

De Kolk

Door de bouw van een aantal huizen achter de kerk is dit leefgebied van de amfibieën verkleind. Indertijd hebben wij geen bezwaar gemaakt tegen deze bouwlocatie, omdat deze binnen het stedelijke gebied van Maarsbergen valt. Wel hebben wij in een brief aan B & W gepleit voor het behoud van de takkenwal langs het pad aan de kant van de Kolk, hetgeen was toegezegd. Helaas werd bij de afwerking van de tuinen de hele wal weggeschoven. Het heeft ons veel, tijd, moeite en overredingskracht gekost om een minimaal herstel mogelijk te maken. Zo'n takkenwal is van belang voor de overwintering van o.a. amfibieën.

Bezwaarschrift loods A12

Het bestuur van MMN heeft bij de gemeente bezwaar aangetekend tegen de werkzaamheden van Rijkswaterstaat op een lokatie aan de Parallelweg in Maarsbergen. Rijkswaterstaat trof op deze lokatie de voorbereidingen voor de bouw van een ploegenloods zonder dat hiervoor de wettelijke vergunningen waren afgegeven. Het bestuur van MMN heeft bezwaren tegen de bouw van deze ploegenloods op een lokatie tegen 'Het Krombos', omdat dit weer een stapje zou betekenen in de voortschrijdende aantasting van het landschap.

Bezwaarschrift pannekoekenrestaurant Maarnse Grindweg

Tegen de komst van een pannekoekenrestaurant aan de Maarnse Grindweg heeft het bestuur van MMN bezwaar gemaakt, omdat gevreesd wordt dat door de komst van een pannekoekenrestaurant de intensiteit van het autoverkeer op de Maarnse Grindweg nog meer zal toenemen. Bovendien is het niet wenselijk dat de bestemming van het buitengebied op diverse plaatsen wordt aangepast om ruimte te bieden aan bedrijfsmatige activiteiten.

Reactie op Plan van Aanpak Gelderse Vallei

Het bestuur van MMN heeft een reactie verzonden op het Plan van Aanpak Gelderse Vallei. Het Plan van Aanpak Gelderse Vallei is opgesteld door het landbouwbedrijfsleven, overheidsinstanties en milieu- en natuurorganisaties. In dit plan worden oplossingen gezocht voor de problematiek die zich in de Gelderse Vallei voordoet op het terrein van landbouw, milieu en natuur. In de reactie Van MMN is verzocht om de door Provinciale Staten vastgestelde begrenzing van de ekologische hoofdstructuur ongewijzigd over te nemen in het Plan van Aanpak. Daarnaast is gevraagd om een stimulerend beleid gericht op het vergroten van de inzet van landbouwers voor het onderhoud en ontwikkeling van de natuurlijke waarden van het landschap (drinkpoelen, botanisch rijke perceel- en slootkanten, houtwallen, etc.).

Waterhuishoudingsplan van de Provincie Utrecht

Het waterhuishoudingsplan is in 1992 als definitief plan verschenen. Naar aanleiding van de commentaren op het ontwerp, waaronder die van MMN, is de definitieve versie concreter dan het ontwerpplan. Zo is meer aandacht besteed aan de verdrogingsproblematiek en het beleid in deze. De uitvoering van het plan zal echter om een blijvende aandacht van MMN vragen om te voorkomen dat de economische belangen (weer) voorrang krijgen boven natuur- en milieuaspekten.

Ontwerp milieubeleidsplan 1993-1997 van de provincie Utrecht

De provincie Utrecht heeft in 1992 het ontwerp provinciaal milieubeleidsplan (PMP) gepresenteerd. Het plan geeft een raamwerk voor het handhaven, herstellen en verbeteren van het fysieke leefmilieu. De uitwerking van het plan moet plaatsvinden door middel van de provinciale uitvoeringsprogramma's (PUP's). Evenals andere milieubelangenverenigingen (o.a. Stichtse Milieufederatie) heeft ook MMN commentaar op het PMP gegeven. Volgens MMN is het PMP te beschrijvend. Veel van de concrete uitwerkingen is verschoven naar de PUP's. Bij de uitwerking van het

PMP in 1993 zal het daarom zeker nodig zijn dat MMN de uitvoeringsplannen kritisch blijft volgen.

Stichting Aarendal

Medio 1992 heeft het bestuur van de stichting Aarendal, waarin MMN vertegenwoordigd wordt door twee bestuursleden, een brochure verspreid onder de inwoners van Maarn en Maarsbergen. In de brochure werd ondermeer opgeroepen om donateur te worden van de stichting. Hondervierendertig inwoners van Maarn en Maarsbergen hebben d.m.v hun donatie te kennen gegeven achter de doelstellingen van de stichting te staan. In oktober heeft de gemeenteraad in een rumoerige vergadering met meerderheid van stemmen besloten het voorstel van B & W te steunen om het terrein van het boerderijtje Aarendal blijvend te bestemmen voor huizenbouw. Het bestuur van de stichting zal alle haar ten dienste staande middelen aanwenden om het boerderijtje met weide te behouden.

April 1993
C. Breedveld-Jol

STRUCTUURVISIE

Tekst, voorgedragen door Mevr. C. Breedveld-Jol namens de Vereniging Maarn Maarsbergen Natuurlijk, tijdens de door de Gemeente georganiseerde inspraakavond op dinsdag 21 januari 1992 in Dorps huis De Twee Marken.

Geachte Burgemeester, wethouders en raadsleden van Maarn,

Een structuurvisie is globaal. Hier en daar heb ik details gebruikt om mijn verhaal herkenbaar te maken.

Om te beginnen wil ik mijn waardering uitspreken voor het feit, dat u opdracht hebt gegeven tot het maken van een structuurvisie voor de gemeente. Deze waardering geldt óók voor de inhoud van het rapport; er staan namelijk interessante aanzetten in.

Wel meen ik dat een correctie aangebracht moet worden in de tekst, en wel op blz. 4. De Waterloop de "Heygraaf" is niet in de 17e eeuw gegraven, maar veel en veel eerder, nml. in de 11e of 12e eeuw door monniken van het Proosdijhuis Maarsbergen, wat nu kasteel Maarsbergen is. Daarna is omstreeks 1560 de Grift aangelegd, en uiteindelijk is inderdaad pas in 1937 het Valleikanaal gekomen. Deze correctie is van belang in verband met een verslag, dat ik u mettertijd hoop aan te bieden.

Op blz .19 worden als natuurgebied "De Kom" en "De Koeheuvels" genoemd. Zouden de Zandafgraving en "De Kolk" daar niet bijgevoegd kunnen, worden? Aan de Zandafgraving wordt in het ontwerpbeleidsplan "Natuur en Landschap" van de provincie een bijzondere waarde toegekend.

Onder de noemer "De Kolk" reken ik ook het gebied achter "Motel Maars-bergen", waar Rijkswaterstaat 2 poelen heeft gegraven als overloop voor de amfibiepopulatie van De Kolk.

Alvorens het onderwerp Verkeer aan te kaarten, waar de aandacht nu zo op is gericht, wil ik eerst ingaan op het gehele beleid, dat u vanuit deze visie wilt gaan voeren.

Na de vierde nota R.O.-extra van het ministerie, na de perspectiefschets van de provincie en na de structuurvisie van het streekverband is er nu de structuurvisie van Maarn. Al deze rapporten leggen de nadruk op het belang van de natuur in Zuid Oost Utrecht, óók voor het héle land, zowel uit het oogpunt van het voortbestaan van planten en dieren als uit het oogpunt van de recreatie. In ons overvolle land wordt het gebrek aan. extensieve recreatie steeds nijpender.

Uit de beschrijving van het landschap van de hele regio komt duidelijk naar voren het unieke van de vele landschapstypen zo dicht bij elkaar, zo kleinschalig vaak of juist zo mooi aaneengesloten, de kwetsbaarheid, het onvervangbare, het belang van behoud van bestaande structuren, het zijn allemaal opmerkingen waar wij het als natuur- en milieuvereniging van harte mee eens zijn. De bevolking van Maarn gaat ook steeds meer inzien hoe uniek deze locatie is.

Maar hebben we er echt wat voor over? Willen wij ons beperkingen opleggen? Ik ben benieuwd.

Straks gaat u dus richtlijnen voor het gemeentelijk beleid formuleren aan de hand van dit rapport, waarschijnlijk ook weer in vele mooie woorden verpakt. Maar wat is de praktijk ná en wat wordt de praktijk stráks?

Een voorbeeld uit het heden:

in het rapport worden de houtwallen in de Droststeeg als structuurbepalende elementen genoemd, het integreren waard in het stedelijke plan, net zoals de Maarnse Beek in de Driesprong. Wat is de praktijk? De ze houtwallen zijn geëgaliseerd!! Het wordt gewoon weer een platte woonwijk, om over kaalslag maar niet te spreken. Een ander structuurbepalend element is het boerderijtje "Aarendal", mét het weilandje er omheen, helaas het restant ervan. Het is nog helemaal de vraag of het behouden zal blijven of dat het ook al moet verdwijnen.

Hoe zou het wèl moeten?

- De gemeente Haarn een méérwaarde geven, iets eigens.
- De natuur als richtsnoer nemen.
- Maak de natuur intaressanter door de natuurlijke potenties te benutten. Wij willen u hierbij van harte helpen zoals u weet. .
- Geen woonlocaties meer het landelijk gebied inschuiven.
- Haal de recreatie het dorp in; wij hebben al het spoorwegstation; daar zou men bij aan kunnen sluiten met fietsenverhuur, terrasjes, horeca, dat alles in verband met het informatiecentrum "Aarendal", hotel, leuke winkels (zoals For You?) etc.

Ziet u het vóór u? Een mooi, gezellig, groen, maar ook een interessant dorp?

Daarmee speelt u in op het benutten van het "Nationaal Park" als bron van inkomsten. Over de herrie hebben we het straks.

- Alsjeblieft géén informatiecentrum in de Zandaafgraving! Het is alleen (en te gemakkelijk) per auto te bereiken. Het gebied is veel te kwetsbaar om als concentratiepunt te dienen. Als je een mooie tuin hebt ga je ook niet op de bloemen lopen, èn, de bezoeker komt niet in het dorp, geeft er z'n geld niet uit.

Dit is een enkele suggestie -- ten aanzien vaneen algemeen beleid. Hieraan wil ik het probleem van de verdroging koppelen, want zonder water is er geen natuur.

In het rapport wordt dit óók genoemd. Wij, als vereniging, gaan desnoods door tot aan de Raad van State als het waterwinbedrijf Midden_Nederland vergunning krijgt om nóg meer water aan de Heuvelrug te onttrekken dan nu al gebeurt. De berichten over verdroging zijn té alarmerend om dit zonder meer te gedogen. Wij hopen dat ook u een duidelijk néé zult laten horen. Het versnelt het zoeken naar een betere oplossing voor het gebrek aan drinkwater. Het wordt méér dan tijd dat er échte waterbezuinigingsacties worden gevoerd.

Het volgende punt: het bouwen voor eigen woningbehoefte. Dit is een eeuwigdurend proces. Om de zaak rendabel te maken worden woningen aan mensen van buiten verkocht, die dan ook weer woningen voor hun kinderen claimen, die kinderen worden groot, krijgen óók weer kinderen, enz. enz. Men spreekt over te sparen kwetsbare overgangsgebieden in Maarn Noord, maar toch wil men er gaan bouwen. Woorden en daden zijn dus niet op elkaar afgestemd.

Bouwen op een weg/rail-overkapping is de oplossing!

En nu het verkeer:

In het rapport wordt gesproken over fietsroutes binnen de bebouwde kom, die zouden moeten aansluiten op het regionale fietspadennet. "Dit zal een positieve invloed hebben op het fietsen, ook voor de recreant", wordt geschreven. Prima! Goed idee!! Welke daden volgen er nu op deze wijze woorden in het rapport? Wanneer raken we nu eindelijk eens verlost van het auto sluijverkeer op de Meentsteeg, de Dwarsweg, de Andersteinweg, de Rottegatsteeg, de Maarnse Grindweg, de Sandenburgerlaan, enz., enz.?

De verbreding van de snelweg en de spoorlijn:

Hoe Maarn en het hele omringende landschap te lijden hebben van de weg en de rail wordt duidelijk toegelicht in de structuurvisie. Extra verbindingen tussen Maarn N. en Z. zijn hard nodig, inderdaad. De heer Van Engelen bepleitte dat reeds in 1986, compleet met een uitgewerkt plan.

Maar nu op blz. 28: Maatregelen om het geluidsniveau van de verkeerstromen te verminderen zijn in eerste instantie een zaak van hogere overheden. Bij het maken van plannen voor de uitbreiding van spoorlijn en snelweg zal de gemeente eisen stellen ten aanzien van het geluidsniveau. **WELKE EISEN?**

Laten we hier in Maarn nu eens met z'n allen ensgezind zeggen: **WIJ WILLEN DIE HERRIE HELEMAAL KWIJT!!** Wij willen gewoon stilte!! Dat kan alleen bij in verdieping gelegde verkeersstromen. Alle andere oplossingen zijn lapmiddelen. Waarom niet gewoon tunnels? Nu nog lachwekkend misschien, maar er wordt tóch steeds meer over gepubliceerd en gesproken. Men is druk doende met onderzoek. Het gaat niet alleen om de dorpen Maarn/Maarsbergen; het gaat óók om het Nationaal Park, om de ecologie en de recreatie, die van landelijk belang zijn. Vogels komen niet meer tot broeden omdat ze elkaar door het verkeerslawaaï niet meer kunnen horen. Dit is een voorbeeld van één van de vérstrekkende gevolgen van permanente herrie. De invloed op mensen is meer dan bekend. De moeilijkheden met de niet in te dammen geluidshinder van rijksweg 58 rond Breda tonen aan dat een andere oplossing lapwerk is.

Dames en heren van het gemeentebestuur, ik hoop dat u met de structuurvisie in de hand de moed kunt opbrengen om vérgaande beslissingen te nemen, opdat Maarn én zijn omgeving een duidelijk eigen gezicht krijgt, gericht op de natuur, tot welzijn van mens en dier.

© Vereniging Maarn-Maarsbergen Natuurlijk 1993